

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยนำเสนอเป็นการบรรยาย ทั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อที่จะศึกษาและเปรียบเทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้สำรวจแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา 5 ลัทธิ คือ ปรัชญาการศึกษาลัทธิสารัตถนิยม ลัทธิบริบทนิยม ลัทธิพัฒนาการนิยม ลัทธิปฏิรูปนิยม และลัทธิอัตถิภาวนิยม นอกจากนี้ ยังได้ศึกษาคุณโน้มน้าวและการกระจายของแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาล และของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน จำแนกตามค่านิยม เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ซึ่งมีลำดับชั้นในการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาล และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น ดังนี้ คือ

ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาล	จำนวน	103	คน
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน	จำนวน	182	คน

ผู้วิจัยได้ใช้ประชากรทั้งหมดเป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ดังนั้น จึงมีกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ รวมทั้งสิ้น 285 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก. ลักษณะของเครื่องมือ การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ และเติมข้อความ โดยมุ่งถามเกี่ยวกับ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชา เอกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน จำนวนปีที่เข้าบริหารโรงเรียนปัจจุบัน ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาหรือการเข้าอบรมเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา และศาสนาที่นับถือ ซึ่งมีข้อความทั้งหมด 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ (Rating Scales) คือ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่มีความเห็น ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ซึ่งมีข้อความทั้งหมด 60 ข้อ จำแนกเป็นลัทธิ ลัทธิละ 12 ข้อ ในแต่ละลัทธิประกอบด้วยแนวคิด 3 คำ คือ

คำว่าการศึกษาและจุดมุ่งหมายของการศึกษา	3	ข้อ
คำนองค์ประกอบการศึกษา	6	ข้อ
คำนกระบวนกรเรียนการสอน	3	ข้อ
รวมลัทธิละ	12	ข้อ

ข้อความทั้ง 60 ข้อ ได้จัดเรียงสลับคละกันไป โดยผู้ตอบจะไม่ทราบว่าข้อความแต่ละข้อเป็นแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาลัทธิใด ทั้งนี้เพื่อความเหมาะสมในการตอบแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้เรียงข้อความตามลัทธิต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ลำดับการเรียงข้อความแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา จำแนกตามลัทธิ

ลัทธิ	เลขที่ข้อความ (ข้อ 1 - 60)											
สารัตถนิยม	1	2	3	24	25	32	33	40	41	49	50	51
นิรันดรนิยม	4	5	6	16	17	34	35	42	43	52	53	54
พัฒนาการนิยม	7	8	9	18	19	26	27	44	45	55	56	57
ปฏิรูปนิยม	10	11	12	20	21	28	29	36	37	58	59	60
อรรถิภาวนิยม	13	14	15	22	23	30	31	38	39	46	47	48

การตรวจให้คะแนนแต่ละฉบับ พิจารณาจากแบบสอบถามที่กลุ่มตัวอย่างตอบ ดังนี้

เห็นด้วยอย่างยิ่ง 5 คะแนน

เห็นด้วย 4 คะแนน

ไม่มีความเห็น	3	คะแนน
ไม่เห็นด้วย	2	คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	คะแนน

ข. การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถามแนวคิทางปรัชญาการศึกษาจากการศึกษาค้นคว้าหนังสือ ตำรา บทความต่าง ๆ รวมทั้งศึกษาวิธีการสร้างแบบสอบถามจากข้อเขียน เอกสาร วิทยานิพนธ์ และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาการศึกษา แล้วจึงสร้างแบบสอบถามแนวคิทางปรัชญาการศึกษาขึ้นเอง ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา และได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิค้ำปรัชญาการศึกษา 5 ท่าน ช่วยตรวจสอบความตรงของเนื้อหา และนำกลับมาปรับปรุงแก้ไขให้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้

ผู้ทรงคุณวุฒิค้ำปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 ท่าน ได้แก่

1. ศาสตราจารย์ ดร. วิทย์ วิชาแพทย์ อาจารย์ประจำภาควิชาปรัชญา คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. รองศาสตราจารย์ ดร. กิติมา ปรีคิติกถ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. รองศาสตราจารย์ ดร. ไพฑูรย์ สีนลารัตน์ รองคณบดีฝ่ายวิชาการ คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
4. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รติภา ทันบุญเท็ก อาจารย์ประจำภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
5. อาจารย์ ดร. จุมพล พุฒินทร์ชิน อาจารย์ประจำภาควิชาสารัตถศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิค้ำปรัชญาการศึกษาได้ตรวจสอบความตรงของเนื้อหาแล้ว ผู้วิจัยได้รับข้อคิดเห็นและคำแนะนำ เพื่อมาปรับปรุงและแก้ไขแบบสอบถามจนสมบูรณ์สามารถนำมาใช้ในการวิจัยได้ภายใต้คำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา แล้วจึงนำแบบสอบถามดังกล่าวไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่และผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน ในเขตจังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ จำนวนทั้งสิ้น 30 คน เพื่อนำข้อมูลมาทดสอบหาความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) ของ ลี เจ ครอแมค¹ (Lee J.

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บรรณกิจ, 2525), หน้า 52-53.

Cronbach) และใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการประมวลผล ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามฉบับนี้ ดังนี้

สารัตถนิยม	.7390
นิรันดรนิยม	.7242
พัฒนาการนิยม	.8209
ปฏิรูปนิยม	.6579
อติถิกานิยม	.7384
ค่าความเที่ยงของทั้งฉบับ	.9141

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ติดต่อขอทำหนังสือราชการ เรื่อง "ขอความร่วมมือในการทำวิจัย" จาก กรมสามัญศึกษา และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ และได้แนบ หนังสือราชการดังกล่าวไปกับแบบสอบถาม เพื่อขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจาก ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน โดยเริ่มส่งแบบ สอบถามไปทางไปรษณีย์ ตั้งแต่วันที่ 21 มีนาคม 2530 และได้ระบุเวลาให้ส่งแบบสอบถามคืน ภายใน 20 วัน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 285 ฉบับ โดยส่งไปยังผู้บริหารโรงเรียน มัธยมศึกษารัฐบาล 103 ฉบับ ได้คืนมา 55 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 53.40 และส่งไปยังผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน 182 ฉบับ ได้คืนมา 69 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 37.91

เนื่องจากแบบสอบถามได้คืนมาจำนวนน้อย ผู้วิจัยจึงได้พยายามติดตามแบบสอบถาม คืนด้วยตนเอง พร้อมทั้งเริ่มส่งแบบสอบถามเป็นครั้งที่สองไปยังกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ส่งคืนแบบ สอบถาม และได้สิ้นสุดการติดตามแบบสอบถามครั้งนี้ ในวันที่ 30 มิถุนายน 2530 ซึ่งปรากฏว่า ได้แบบสอบถามคืนมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลอีก 36 ฉบับ รวมเป็น 91 ฉบับ แต่มีแบบสอบถามบางฉบับที่ผู้ตอบไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นครูประจำการ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ หรือผู้ช่วยผู้อำนวยการบ้าง ผู้วิจัยจึงต้องคัดออก จึงเหลือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ที่นำมาใช้ในการ วิจัยได้ 88 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.44 และมีแบบสอบถามที่ได้คืนจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยม ศึกษาเอกชนอีก 78 ฉบับ รวมเป็น 147 ฉบับ แต่มีแบบสอบถามบางฉบับที่ผู้ตอบไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ เป็นครูประจำการ ผู้จัดการ หรือ ผู้ถือใบอนุญาตบ้าง ผู้วิจัยจึงต้องคัดออก จึงเหลือแบบ สอบถามที่สมบูรณ์ที่นำมาใช้ในการวิจัยได้ 143 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 78.57 รวมแบบสอบถามที่ ได้คืนมาจากผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน

ทั้งสิ้น 231 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 81.05 ดังรายละเอียดที่แสดงไว้ในตารางที่ 2 ทั้งนี้ ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ส่งไปและได้คืนมา

กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ส่งไป (ฉบับ)	แบบสอบถามที่ได้คืน และสมบูรณ์ (ฉบับ)	ร้อยละ
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาล	103	88	85.44
ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน	182	143	78.57
รวม	285	231	81.05

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS (Statistical Package For the Social Sciences) สถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกการวิเคราะห์เป็น 4 ตอน ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด สาขาวิชาเอกตามวุฒิการศึกษาสูงสุด ตำแหน่งปัจจุบัน จำนวนปีที่เข้าบริหารโรงเรียนปัจจุบัน ประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา การศึกษาหรือการเข้าอบรมเกี่ยวกับปรัชญาการศึกษา และศาสนาที่นับถือ แล้วนำผลที่ได้ เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 การศึกษาแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ยและส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐานในแต่ละด้านของปรัชญาการศึกษาทั้ง 5 สัทธิ นำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 3 การ เปรียบ เทียบแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิระหว่างผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลและผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน วิเคราะห์ด้วยการทดสอบค่า t (t -test) แล้วนำเสนอผลที่ได้ในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 5 การศึกษาแนวโน้มและการกระจายของแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาแต่ละลัทธิของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษารัฐบาลและของผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาเอกชน จำแนกตามด้านเพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด และประสิทธิภาพในการบริหารโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา

วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และส่วน เบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบ
คำบรรยาย

เกณฑ์สำหรับ เที่ยมระดับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษา

การกำหนดเกณฑ์สำหรับ เที่ยมระดับแนวคิดทางปรัชญาการศึกษาในการวิจัยครั้งนี้
ถือเกณฑ์ ดังนี้ ²

4.6 - 5	มากที่สุด
3.6 - 4.5	มาก
2.6 - 3.5	ปานกลาง
1.6 - 2.5	น้อย
1 - 1.5	น้อยที่สุด

---

² ประคอง กรรณสุข, สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์, หน้า 84 .